

Motion till riksdagen

1988/89:N304

av Hans Nyhage (m)

Teknoindustrin

Regeringen föreslår i årets budgetproposition under arbetsmarknadsdepartementet (Bil. 12), att det särskilda sysselsättningsbidraget för tillverkningsanställda mellan 50 och 65 år inom teknoindustrin, det s.k. äldrestödet, skall upphöra i och med utgången av budgetåret 1988/89. Därmed föranstaltar socialdemokraterna om ännu en för den inhemska teknoindustrin synnerligen negativ och allvarlig åtgärd, som i mycket hög grad kommer att drabba Älvsborgs län. Inte ett ord härom nämndes före 1988 års val, vilket är typiskt nog. Då deklarerades i olika sammanhang från socialdemokratiskt håll om nödvändigheten av fortsatta stödåtgärder för teknoindustrin, om vikten av fortsatta importrestriktioner, om värdet av en harmonisering med EG på i princip alla områden, således även på tekoområdet, samt att målet var att hjälpa teknoindustrin att inom överskådlig framtid kunna stå på egna ben.

Nu – efter valet – vet vi det rätta värdet av alla de ovan angivna deklARATIONERNA. Några veckor efter valet kom beskedet om att importrestriktionerna, som plötsligt blivit till våldsamt skada för konsumenterna, måste avvecklas i samband med att det nuvarande multifiberavtalet, MFA IV, löper ut den 31 juli 1991. Därmed var också det vackra talet om harmonisering med EG inte mycket värt längre, i varje fall inte på tekoområdet. Nu kommer så sloandet av äldrestödet trots uttryckligt löfte från regeringen hösten 1988 om åtgärder för att öka teknoindustrins konkurrenskraft inför den hårdare importkonkurrens, som kan förväntas 1991. Och till detta föreslås under industridepartementet (Bil. 14), att de av riksdagen fastställda, alltjämt gällande målen för teknoindustrin – riktmärket skall vara 1978 års produktionsvolym och tillförseln på hemmamarknaden skall vara minst 30 % – nu skall överges. Det är verkligen inte mycket av givna löften och gjorda utfästelser, som återstår i dag. Sådan är socialismen!

Av redovisningen i budgetpropositionen (Bil. 14) framgår, att produktionen under 1988 har minskat med ca 4 % för textilindustrin, med ca 5 % för trikkåindustrin och med ca 10 % för konfektionsindustrin. Sysselsättningen inom teknoindustrin har under 1988 minskat med ca 500 årsanställda och beräknas under 1989 minska med ytterligare ca 800 årsanställda. Lönsamheten inom konfektionsindustrin har, enligt en av SIND gjord undersökning, blivit lägre under 1988 än vad som tidigare förväntades beroende på minskade försäljningsvolym. Med dessa uppgifter som bakgrund bedömer industriministern att teknoindustrins situation är gynnsammare än tidigare! Dessvärre vittnar verkligheten om att så inte är fallet.

Teknoindustrins organisationer har med anledning av regeringens proposi-

tion om total avreglering av tekoimporten i en skrivelse 1988-11-30 till regeringen redovisat tekoindustrins situation samt lagt förslag om åtgärder. Där konstateras att kostnadsutvecklingen under 1988 varit mycket ogynnsam för tekoindustrin, vilket i kombination med en påtaglig tillförselmättnad och efterfrågedämpning i distributionsledet medfört ett brott i lönsamhetsutvecklingen. Lika ogynnsamt är att tekoindustrin efter en mycket lång tid av otillfredsställande lönsamhet inte har tillräcklig tillgång till riskvilligt kapital för offensiva, framtidsinriktade satsningar. Den skärpta konkurrensen med anledning av såväl slopanDET av importrestriktionerna som fullbordandet av EG:s inre marknad kommer givetvis att ställa särskilda krav på svensk tekoindustri, om den skall kunna hävda sig. Inför 90-talet står vårt lands tekoindustri inför sin största utmaning någonsin. Bristen på riskvilligt kapital gör emellertid att de möjligheter som finns inte kan tillvaratas.

Även om tekoindustrin under senare år uppnått en viss stabilitet, vittnar den i dag aktuella situationen om att branschen måste ges möjlighet till ytterligare konsolidering samt att särskilda åtgärder är nödvändiga för att öka förmågan hos de svenska företagen att kunna möta den ökade importkonkurrensen. Ett åtgärdsprogram med en sådan inriktning bör bestå av två delar, nämligen dels ett övergripande profilprogram, dels ett företagsspecifikt program, för vilka gäller att de utgör en integrerad enhet.

Under mottot "Teko, en framtidsbransch igen" har tekoindustrin sedan 1985 bedrivit ett profilprogram bestående av tre delar, nämligen intern marknadsföring, kundsamverkan och extern marknadsföring. De båda första delarna har helt eller delvis genomförts medan den tredje delen, extern marknadsföring, alltjämt är på ett planeringsstadium. Erfarenheterna hittills av denna verksamhet är positiva. Profilprogrammet skall utgöra en bas för en kraftfull och offensiv satsning inom de enskilda företagen och således följas upp av det företagsspecifika programmet.

Det företagsspecifika programmet syftar till att stärka såväl företagets konkurrenskraft genom tekniska investeringar som deras marknadsställning genom investeringar i marknadsföring och produktutveckling. En viktig del i detta program skall utgöras av utbildning av de anställda. Det skall genomföras under den kommande treårsperioden och förutsätter statligt stöd i enlighet med av regeringen tidigare gjorda uttalanden.

Det angivna företagsspecifika programmet bör utformas på följande sätt.

1. Till tekoindustrin skall under en treårsperiod utgå ett statligt stöd i form av omstruktureringsstöd beräknat per arbetstimma. Stödet skall omfatta investeringar i teknisk förnyelse, marknadssatsningar, utbildning av de anställda samt produktutveckling. Det förutsätter alltså aktiva insatser från företagets sida och skall vara återbetalningsbart till den del, som det enskilda företaget inte gjort investeringar motsvarande 50 %.

2. Omstruktureringsstödet bör administreras genom länsarbetsnämnderna och med kvartalsvis utbetalning i efterskott baserat på det totala antalet arbetstimmar. Det ankommer på resp. företags revisor att en månad efter varje budgetårs utgång styrka genomförda åtgärder. Ev. återbetalningsskyldighet förfaller omedelbart till betalning.

3. Särskilt stöd skall i nuvarande utformning utgå för exportfrämjande åtgärder och konsultverksamhet.

Omstruktureringsstödet bör utgå med 10 kr. per arbetstimme. Totalkostnaden skulle därmed uppgå till 275 milj. kr. för det kommande budgetåret, därest de ovan angivna aktiva insatserna till fullo genomförs.

I proposition 1988/89:47 angående slopande av importrestriktionerna 1991 uttalade regeringen, att tekobranschen måste ges möjlighet till ytterligare konsolidering samt att det var nödvändigt med fortsatta åtgärder för branschen för att öka de svenska tekoföretagens förmåga att 1991 kunna möta den ökade importkonkurrensen. Riksdagen ställde sig bakom dessa uttalanden, om vars innebörd ingen tvekan kunde råda, nämligen att kraftfulla insatser skulle göras för att stärka tekoindustrins ställning. Resultatet har blivit det motsatta, vilket vittnar om det verkliga värdet av de gjorda uttalandena från regeringens sida. Genom slopandet av äldrestödet kommer ju tekoindustrins ställning att allvarligt försvagas!

Statens pris- och konkurrensverk (SPK) har beräknat, att slopandet av importrestriktionerna kommer att medföra en "vinst" för det svenska samhället som helhet i intervallet 0,88–2,6 miljarder kronor per år. Denna beräkning låg till grund för regeringens uttalanden i proposition 1988/89:47 om vissa ekonomisk-politiska åtgärder m.m.: "Importhinder leder till högre priser för konsumenterna och kan åsamka samhället förluster. En avreglering skulle gynna konsumenterna och bidra till en dämpning av prisökningarna i samhället."

SPK beräknar att den angivna "vinsten" troligen kommer att ligga i det övre skiktet av intervallet. Slopandet av importrestriktionerna skulle således medföra en kostnadsbesparing på ca 2 miljarder kronor per år. Uppenbarligen kommer detta att ske på bekostnad av svensk tekoindustri, som till betydande delar hotas av ytterligare nedläggningar. Bevarandet av vår tekoindustri är emellertid helt nödvändigt, bl.a. av beredskapsskäl. Det är därför inte mer än rimligt att branschen tillförsäkras ett omstruktureringsstöd av ovan angiven art under övergångstiden fram till 1991, vilket måste anses utgöra en billig insats för erhållande av den vinst som väntar! Omstruktureringsstödet kan sammantaget under den treåriga övergångstiden beräknas utgå över statsbudgeten med ca 500 milj. kr., vilket skall jämföras med den beräknade kostnadsminskningen för svenska folket på 2 000 milj. kr. varje år!

Totalt för industridepartementets anslagsområde äskas 2 552 820 000 kr., varav 85 000 000 kr. gäller Industripolitiska åtgärder för tekoindustrin. Genom en omfördelning inom det totala anslagets ram bör detta senare anslag tillföras ytterligare medel i en sådan omfattning, att tekobranschen ges reella möjligheter "till ytterligare konsolidering" och att "kunna möta den ökade konkurrens, som ett frisläppande av importen från de s.k. lågprisländerna kommer att medföra" (prop. 1988/89:47).

Regering och riksdag har det yttersta ansvaret för tekoindustrins fortbestånd. Det ankommer på regeringen att föra en sådan ekonomisk politik och näringspolitik, att de bästa förutsättningar skapas för svensk industri att utvecklas och kunna konkurrera med omvärldens. Tekoindustrins ställning är mycket viktig i detta sammanhang.

Regeringens åtgärdsprogram för svensk teko i årets budgetproposition är inte till fyllest och kan således ej accepteras. Regeringen måste leva upp till

gjorda utfästelser och givna löften. Det är därför nödvändigt att regeringen återkommer till riksdagen med förslag om ett åtgärdsprogram, varvid stödåtgärder av den karaktär och i den omfattning, som anförts i denna motion, bör ligga till grund.

Slutligen bör återigen påtalas den inkonsekvens och det sakligt felaktiga, som ligger i att Sverige i fråga om tekoimporten fjärrar sig från EG. Det gång på gång upprepade uttalandet om vikten, värdet och nödvändigheten av ett så nära samarbete som möjligt med EG, vilket förvisso är riktigt, framstår ju i en något egendomlig och motsägelsefull dager, när man handlar stick i stäv med dessa uttalanden, då det verkligen beger sig. Det finns ingen rimlig anledning att som enda land i världen genomföra en handling, som inte bara äventyrar vår trovärdighet inför EG utan som också är till allvarligt men för vår tekoindustri. Beslutet om det totala slopandet av importrestriktionerna på tekoområdet bör omedelbart hävas och ersättas med ett beslut om en anpassning till EG:s motsvarande regler.

Hemställan

Med anledning av vad i motionen anförts hemställs

1. att riksdagen, med avslag på vad i budgetpropositionen, bil. 14, Industripolitiska åtgärder för tekoindustrin föreslagits, begär att regeringen förelägger riksdagen förslag om åtgärder i enlighet med vad som anförts i motionen,

2. att riksdagen i fråga om importrestriktioner på tekoområdet beslutar i enlighet med vad som anförts i motionen.

Stockholm den 24 januari 1989

Hans Nyhage (m)

